

зані з книгою, наприклад антикафе, то вони не можуть замінити бібліотеки, проте разом з ними здатні виконувати місію поширення читання [2].

Для власниці приватної бібліотеки *BOtaN O.* Іваної бібліотека в ідеальному світі – це тиша, затишок, широкий вибір актуальної літератури, простір для роботи й відпочинку, а ще улюблене місце, куди хочеться повернутися. Але найголовніше – це, безсумнівно, книжкові фонди, які мають постійно оновлюватися. Власниця приватної бібліотечної установи також впевнена, що антикафе не можуть замінити бібліотеки. Історично склалося так, що бібліотека є публічним центром доступу до знань, а ось антикафе – це зазвичай місце для роботи, зустрічей, спілкування. Хоча зараз книжкові полиці є і в кафе, і в ресторанах, і навіть у салонах краси. І добре, що така тенденція існує [2].

Загалом останні кілька років в Україні стало більше незалежних книгарень, які конкурують з бібліотечними закладами, відіграючи роль громадсько-публічних центрів. Вони не лише пропонують різноманітну літературу, а й організовують спілкування читачів, літературні дискусії та лекції, мистецькі заходи, крім того, у них можна брати книги в тимчасове користування.

Наостанок зауважимо, що у світі й надалі дуже популярним є термін «третє місце» (після «першого місця» – дому та «другого» – роботи). Це територія творчих людей, креативних ідей, де можна влаштувати якийсь захід, зайнятися творчістю, попрацювати, провести презентацію чи ділову зустріч, пограти з друзями в пінг-понг чи просто посидіти одному або ж у доброму товаристві, попиту кави, прослухати цікаву лекцію, обмінятися книжками, дізнатися більше про нові інформаційні технології. Виступати в такій ролі цілком спроможні й бібліотеки. Одним із важливих чинників позитивних змін у публічних бібліотеках України є дотримання задекларованих на державному рівні кроків [8–10]. Саме тим установам, що є відкритими до змін та змогли налагодити продуктивний діалог з представниками влади та партнерами, вдається створювати актуальні інформаційні ресурси, облаштовувати приміщення, викликати інтерес у користувачів. Бібліотеки мають великий потенціал і здатні (за бажання та докла-

дання значних спільних зусиль бібліотечної спільноти, громади, представників влади, партнерів) бути тим третім місцем, куди людина поспішатиме після роботи, аби зустрітися з однодумцями, де їй буде цікаво і комфортно.

Список використаної літератури

1. Мандруємо світом [Електронний ресурс] // Бібліотечний автобан. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: http://bibliote4nyj-autoban.blogspot.com/p/blog-page_21.html (дата звернення: 23.01.2017).
2. Багмет Э. Книгам лучший подарок: откуда взялись библиотеки и как с ними быть в современном мире [Электронный ресурс] / Элина Багмет. – Текст. дан. – Режим доступа: <http://reinvent.platfor.ma/bibliotechnoe/> (дата звернення: 23.01.2017).
3. Welcome to the library! [Електронний ресурс] // Stockholm's stadsbibliotek : [сайт]. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <https://biblioteket.stockholm.se/en/language/english-engelska/welcome-library> (дата звернення: 23.01.2017).
4. The Atlas of New Librarianship [Електронний ресурс]. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://www.newlibrarianship.org> (дата звернення: 23.01.2017).
5. Яновський С. Дипломати подарували 3D-принтер / С. Яновський // Голос України. – 2016. – 19 квіт.
6. Reeder J. Are Maker Spaces the Future of Public Libraries? [Електронний ресурс] / Jessica Reeder. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://www.shareable.net/blog/the-future-of-public-libraries-maker-spaces> (дата звернення: 23.01.2017).
7. Педоренко М. «Тиші бути не повинно»: як ентузіасти перетворюють старі бібліотеки на місця для людей [Електронний ресурс] / Марія Педоренко. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://projects.platfor.ma/-tishi-buti-ne-povinnno-/> (дата звернення: 23.01.2017).
8. Про схвалення Довгострокової стратегії розвитку української культури – стратегії реформ [Електронний ресурс] : розпорядж. Каб. Міністрів України від 1 лют. 2016 р. № 119-р. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/119-2016-p> (дата звернення: 23.01.2017).
9. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» [Електронний ресурс] : розпорядж. Каб. Міністрів України від 23 берез. 2016 р. № 219-р. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80> (дата звернення: 23.01.2017).
10. В'ячеслав Кириленко презентував на уряді Стратегію розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/search/result?search_param=%CA%E8%F0%E8%EB%E5%ED%EA%EE+%EF%F0%E5%E7%E5%ED%F2%F3%E2%E0%E2+%ED%E0+%F3%F0%FF%E4%B3+%D1%F2%F0%E0%F2%E5%E3%B3%FE&searchPublishing=1&x=28&y=19 (дата звернення: 23.01.2017).
11. Зробити читання sexу: як пропагувати книжкову культуру в Україні? [Електронний ресурс] / Радіо Свобода. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://vsiknygy.net.ua/neformat/37082/> (дата звернення: 24.01.2017).

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

О. Богданова,

PR-менеджер компанії PocketBook

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ І ЧИТАННЯ

ПОДІЇ останніх 5–6 років на книжковому ринку можна сміливо назвати цифровою революцією. За допомогою яких носіїв читають люди сьогодні і чи вплинуло це якось на бібліотеки – про це йтиметься в нашій статті.

Еволюція читання. Останніми десятиліттями ритм життя став динамічнішим, і часу на читання за-

лишається дедалі менше. Людина, яка любить читати, намагається використати кожну вільну хвилину, щоб прочитати хоча б декілька сторінок. Згідно з опитуваннями, проведеними компанією PocketBook, майже третина людей найчастіше читають у дорозі. Всі ми звикли читати на ходу, в транспорті, прямуючи на роботу або з роботи, в обідню перерву і вдома, поки

готуємо вечерю. Читання стає мобільнішим. Тож виникла потреба в універсальному пристрої, компактному та зручному, який би давав змогу завжди мати під рукою велику кількість книг і читання з якого було б комфортним та безпечним. Усім цим вимогам відповідає електронний рідер з E Ink-екраном, що впевнено увійшов у наше життя приблизно 10–12 років тому. За цей час прихильники читання пізнали та оцінили всі переваги цього пристрою.

Чому E Ink-рідер? Усі його характеристики і функції слугують конкретній меті – забезпечити максимально комфортне читання. Це можливо лише за наявності E Ink-екрана. Невипадково його називають папероподібним: за своїми оптичними властивостями такий екран максимально наближений до паперу. Технологію E Ink було створено спеціально для імітації звичайного друку на папері. Це робить екран безпечним для очей, оскільки ступінь його впливу на зір такий самий, як у паперових сторінок.

Крім того, електронні рідери пристосовані для використання під відкритим небом. На відміну від LCD-екранів планшетів та смартфонів, E Ink не відблискує на сонці, тому з нього комфортно читати навіть у сонячний день.

Процес читання не повинен часто перериватися підзарядкою пристрою. E Ink-рідери витрачають енергію тільки на перегортання сторінок (оновлення зображення), а тому працюють без додаткової зарядки тижнями. Зазвичай одного заряду батареї вистачає на 5–10 тис. перегортань.

Електронний портфель школяра. Рідер для дитини вирішує відразу кілька дуже актуальних питань. По-перше, E Ink-екран, як зазначалося вище, абсолютно безпечний для зору, по-друге, рідер може стати мобільною шкільною бібліотекою для дитини і звільнити її від необхідності носити до школи всі підручники. Пристрій важить лише 160–200 г і може вміщувати близько 2 тис. книг. А це вирішує питання важких портфелів для школярів. До того ж на рідер можна завантажити не тільки підручники, а й додаткову літературу, яку дитина зможе читати в будь-яку вільну хвилину – під час перерви, у транспорті, на прогулянці.

Експеримент PocketBook, проведений у 2011 р. спільно з Міністерством освіти України в кількох київських школах, показав, що електронний рідер стимулює дітей читати більше, роблячи процес читання сучаснішим і привабливішим з точки зору дитини.

Тут важливо підкреслити користь саме рідера, а не інших гаджетів. Адже на планшет, крім книг, можна завантажити фільми, мультфільми, ігри, з нього дуже зручно і легко заходити в Інтернет, і в дітей виникає спокуса подивитися фільм, мультфільм або зайти в соціальну мережу. А це не дає сконцентруватися на читанні, заважає навчанню. Рідер же, не відволікаючи дитину від головного, дає додаткові інструменти для роботи з текстом, котрі знадобляться під час навчального процесу: дитина може робити закладки та помітки на полях, зберігати в окремій папці необхідні уривки текстів з книжок, перекладати іноземні слова за допомогою встановлених словників.

Електронне читання в бібліотеках. Загальні інноваційні тенденції щодо читання торкнулись біблі-

отек у всьому світі. Найважливішою цільовою аудиторією для них є молоді люди, які звикли до стрімкого ритму життя і віддають перевагу сучасним носіям інформації. Вони дедалі менше годин готові проводити в читальних залах, читають переважно «на ходу». Сучасна бібліотека має жити в такому ж динамічному ритмі, щоб відповідати потребам своїх користувачів.

Як один із лідерів світового ринку електронних рідерів PocketBook завжди підтримує освітні ініціативи та проекти. Від 2012 р. спостерігається зростання інтересу з боку бібліотек до електронних рідерів. П'ять років тому почалась історія співробітництва PocketBook з бібліотеками по всьому світу.

На сьогодні PocketBook має успішний досвід співробітництва з більш ніж 10 бібліотеками в різних країнах світу, серед яких бібліотечні заклади Чехії – Національна технічна бібліотека, Муніципальна, бібліотека Карлового університету (м. Прага), книгозбірня Моравського університету (м. Брно), Муніципальна бібліотека м. Жиліна (Словаччина), Французький інститут у м. Варшаві (Польща) та ін. До послуг їхніх відвідувачів – рідери в читальних залах, а деякі бібліотеки надають можливість користування цими пристроями поза своїми межами. PocketBook, зі свого боку, завжди намагається створити максимально комфортні умови для бібліотеки-партнера: підтримує різноманітні благодійні ініціативи, надає пільги, організовує лекції та майстер-класи з електронного читання. Ось кілька прикладів таких партнерських проектів.

Чехія. Муніципальна бібліотека Праги звернулася до PocketBook із проханням надати кілька електронних рідерів для своїх читачів на безоплатній основі. Компанія відгукнулася на це прохання. Бібліотеці було передано кілька моделей найновіших рідерів, і сьогодні будь-який відвідувач закладу може взяти рідер у тимчасове користування на певний термін для читання в межах читального залу.

Національна технічна бібліотека в Празі запровадила в себе нову послугу *Rent a Book* (оренду книги). Тепер кожен охочий може взяти електронний рідер в оренду на термін від кількох днів до двох тижнів. Є змога користуватися пристроєм як у читальному залі, так і вдома. В розпорядженні бібліотеки 10 електронних рідерів PocketBook.

Ця послуга має великий попит серед студентів, які є основними відвідувачами бібліотеки. Щоб отримати рідер, необхідно зайти на сайт книгозбірні та заповнити спеціальну форму, вказавши свої дані, зокрема персональний абонентський номер. Також у ній можна зазначити, яка література має бути попередньо завантажена на пристрій. Протягом доби бібліотека надсилає підтвердження на пошту користувача, вказавши час, коли абонент зможе отримати пристрій. Зазначеною послугою за чотири роки скористалися близько 500 відвідувачів бібліотеки.

Співробітництво з книгозбірнею триває й нині. Її адміністрація розглядає ідею щодо створення в межах закладу зони електронного читання. Тут планують організувати простір зі столиками та диванами, де у вільному доступі будуть шість електронних рідерів PocketBook. Пристрої не можна буде виносити з приміщення, їх закріплюють на столах за допомогою спеціального механізму – security-lock.

Німеччина: синхронізація з бібліотечним сервісом Onleihe. В серпні 2013 р. компанія PocketBook почала активне співробітництво з Цифровою віртуальною бібліотекою Divibi (*Digital Virtuelle Bibliotheken*) – розробником додатку Onleihe, який дає змогу користуватись електронним контентом більш ніж 1 200 німецькомовних бібліотек в усьому світі.

Додаток Onleihe, встановлений на планшетах PocketBook SURFpad, дає можливість зареєструватись або ввійти в додаток, використовуючи вже існуючі персональні бібліотечні абонементи, і читати книги в захищеному форматі epub. За допомогою цього сервісу користувачі можуть закачувати книги, а також інший мультимедійний контент на свої планшети. Після закінчення строку оренди контент автоматично стає недоступним.

Дуже приємно констатувати той факт, що активно стежать за світовими трендами і бібліотеки в Україні. Вони займаються оцифруванням своїх ресурсів, а деякі з них уже використовують у своїй роботі електронні рідери. Так, наприклад, Публічна бібліотека імені Лесі Українки м. Києва дає можливість читати електронні книги на рідерах PocketBook. Діє послуга попереднього завантаження на пристрій електронних книг певної тематики з офіційних електронних бібліотек. А бібліотекарі завжди готові надати консультацію відвідувачам з питань використання пристрою.

PocketBook активно співпрацює з Українською бібліотечною асоціацією, і в компанії впевнені, що ця співпраця допоможе використовувати сучасні технології для розвитку бібліотек та популяризації читання.

З ДОСВІДУ РОБОТИ

ПРАЦЮЄМО РАЗОМ, УПРОВАДЖУЄМО НОВЕ, ДОСЯГАЄМО БІЛЬШОГО...

Н. Нагорна,
завідувач відділу
Сумської обласної бібліотеки для дітей

МЕТОДИЧНЕ забезпечення діяльності бібліотек сьогодні має особливо важливе значення. Його головна мета – сприяння адекватному реагуванню бібліотек на зміни в соціальному середовищі, активному пошуку шляхів розвитку бібліотечних закладів, упровадженню інноваційних змін для досягнення бажаних результатів в оптимально короткі терміни.

У різні періоди діяльності Сумської обласної бібліотеки для дітей (<http://sodb.sumy.ua/>) її методична робота мала характерні напрями, тенденції, завдання і технології, котрі формувалися та змінювалися залежно від поглядів суспільства на призначення і роль книгозбірень. Сьогодні методична служба бібліотеки, спираючись на набутий за свою багаторічну історію досвід і підтримуючи кращі традиції, шукає шляхи адаптації до нових викликів часу. Її девізом стало поєднання двох важливих для бібліотечної діяльності понять – «Традиції + інновації».

Розуміючи, що впровадження інновацій – це не мода, а нагальна потреба, котра допомагає бібліотечним працівникам Сумщини наблизити книгу і читання до дитини, провідні фахівці відділу інформації та маркетингу Сумської обласної бібліотеки для дітей ще у 2008 р. підготували методичні поради «Бібліотечна абетка: від А до Я: традиційні та інноваційні форми роботи» (<http://sodb.sumy.ua/img/method/metod-porady/200806.pdf>).

У зоні уваги методичної служби бібліотеки постійно були, є і будуть питання поглибленого аналізування діяльності книгозбірень для дітей області, методичної допомоги і консультування, подальшого вдосконалення системи підвищення кваліфікації бібліотечних працівників, упровадження в практику

роботи бібліотек інноваційних методів і форм роботи та систематичної організації й проведення заходів, котрі сприяють підвищенню професійного рівня бібліотекарів.

Один із них – обласна скайп-конференція «Патріотами не народжуються, ними стають» (квітень 2015 р.), метою якої було ознайомлення з планами бібліотек для дітей Сумщини щодо організації та проведення заходів з відзначення 70-ї річниці Перемоги над нацизмом в Європі та 70-ї річниці завершення Другої світової війни, формування в юних користувачів почуття любові до України, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку щодо захисту національних інтересів, незалежності та цілісності держави тощо.

Для мотивації успішного розвитку бібліотечних закладів Сумщини, стимулювання їх працівників до вдосконалення, оволодіння сучасними знаннями та навичками Сумська обласна бібліотека для дітей, як організаційно-методичний центр бібліотек для дітей регіону, вже не один рік проводить різноманітні обласні конкурси та реалізує проекти.

Протягом лютого – травня 2015 р. з метою вшанування пам'яті учасників Другої світової війни, підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників, розвитку їх творчого потенціалу, виявлення та поширення інноваційного досвіду бібліотечних фахівців у використанні новітніх комп'ю-

